

27. УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

О.С. Щербина

Національного університету харчових технологій

Сучасні умови розвитку економічних відносин як на рівні світової економіки, так і на рівні національної ставлять одним з центральних питань теорії та практики управління підприємством забезпечення стійких темпів зростання в короткостроковій та довгостроковій перспективі. Розвиток міжнародного поділу праці, глобалізація суспільних та економічних відносин, прозорість кордонів для експорту / імпорту капіталу, технологій, робочої сили, продуктів виробництва ставлять на перший план проблеми забезпечення конкурентоспроможності національних економік, галузей народного господарства та окремо взятих підприємств.

Досягнення високого рівня конкурентоспроможності промислових підприємств є однією з найважливіших задач соціально-економічного розвитку країни. Успішне функціонування вітчизняних промислових підприємств – необхідна умова забезпечення економічної безпеки, підвищення рівня життя населення країни, товарного насичення внутрішнього ринку та успішної інтеграції України у світову економічну спілку.

На сьогоднішній день вітчизняний ринок характеризується високою динамікою, гнучкістю, що супроводжується посиленням конкурентної боротьби, тому керівники промислових підприємств змушені постійно відслідковувати зміни ринкової ситуації та застосовувати на практиці відповідні умовам конкуренції методи управління.

Ефективність функціонування підприємств в умовах нестабільної економічної ситуації, підвищення конкуренції на ринку та зниження доходів залежить від раціонального використання усіх видів ресурсів, що зумовлює необхідність переходу до єдиної системи управління витратами. Побудова та вдосконалення цієї системи забезпечить конкурентоспроможність продукції за рахунок нижчих витрат та цін, наявності якісної та достовірної інформації про собівартість окремих видів продукції та її позиції на ринку порівняно з продукцією інших виробників, прийняття ефективних управлінських рішень. Тому на промислових підприємствах необхідно проводити роботи у напрямку визначення оптимальної структури витрат, пошуку резервів їх зниження, удосконалення методів та форм системи управління витратами.

Розвитку теоретичних і методичних основ стратегічного управління витратами підприємства в умовах конкурентного середовища присвячені праці таких провідних, вітчизняних і зарубіжних дослідників та практиків, як С.Я. Голов, І.З. Должанська, Т.О. Загорна, Л.В. Нападовська, А.В. Череп, М.Г. Чумаченко, В. Говіндараджан, К. Друрі, Б. Нідлз С.А. Ніколаєва, Ф. Котлер, М. Портер, Я.В. Соколов, А. Яругова, Дж. Шанк.

Проте термінологічний апарат теорії стратегічного управління витратами, методи оцінки результатів стратегічного управління витратами, теоретико-

методичні розробки та практична реалізація механізму стратегічного управління витратами як засобу досягнення конкурентних переваг вимагають комплексного аналізу, вдосконалення й адаптації з урахуванням особливостей промисловості України.

Управління витратами – це складний багатоаспектний та динамічний процес, що включає управлінські дії, метою яких є досягнення високого економічного результату діяльності підприємства [1].

Управління витратами на підприємстві передбачає виконання усіх функцій управління, які повинні реалізовуватися через елементи управлінського процесу: прогнозування, планування, нормування, організація, калькулювання, мотивація та стимулювання, облік, аналіз, регулювання та контроль витрат. Кожен елемент системи виконує чітко поставлені завдання і спрямований на досягнення загальних цілей підприємства.

Система управління витратами – це сукупність взаємопов'язаних елементів, методів і механізмів, що діють в межах функціональних обов'язків і утворюють певну цілісність, за допомогою яких узагальнюються процеси постачання, використання ресурсів, вирішуються чітко поставлені цілі, реалізуються тактичні та стратегічні плани [2].

Прискорення інтеграційних процесів України у світовий економічний простір вимагає застосування комплексу сучасних підходів стратегічного управління підприємствами, які направлені на посилення власних конкурентних позицій на ринку. Успішна діяльність підприємств в сучасних умовах передбачає необхідність ретельного вивчення ринку, внесення змін до товарного асортименту, проведення гнучкої цінової політики, реорганізацію закупівельної та збутової діяльності, перебудови організаційних структур управління. Характерні умови господарювання, які ґрунтуються на дії законів ринку та конкурентної боротьби, змушують українських підприємців швидко адаптуватись до змін ринкового середовища, уникати необґрунтованого ризику, приймати стратегічні управлінські рішення щодо використання всіх наявних ресурсів. Управління підприємством, зокрема стратегічне управління

витратами є саме тією сферою діяльності щодо взаємодії макро- і мікроекономічних процесів, які формують економіку підприємства та забезпечують його економічну самостійність та конкурентоспроможність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Давидович І.Є. Управління витратами: Навчальний посібник / І.Є. Давидович. – К.:ЦУЛ, 2008 – 320 с.
2. Партин Г.О. Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій: монографія / Г.О. Партин. – К.: УБСНБУ, 2008. – 219 с.